

anvende de danske ikke-fiktive programmer i denne sammenhæng.

Rapporten gør rede for tv-personernes placering i familien, og den gør rede for hvilke familieformer, tv fokuserer på. Endelig skildres de familiekonflikter og -problemer, programmerne behandler, og hvilke de undlader at behandle. På grundlag af disse iagttagelser konkluderer forfatteren, at den familie, som tv fremstiller, kun i ringe grad er identisk med den familie, som befinder sig foran skærmen.

Så er det selvfølgelig spørgsmålet, om tv-familien nødvendigvis skal ligne den virkelige familie. Hvad er tvs funktion og hensigt overhovedet? Og det spørgsmål stiller forfatteren da også sig selv. Han forsøger til dels at besvare spørgsmålet gennem en perspektivrig sammenfatning af forskellige undersøgelser i forbindelse med serien "Dallas". Disse undersøgelser går ud på at vise, hvordan tvs fremstilling af familien påvirker serierne og deres selvforståelse.

Produktionsforhold og nyhedskriterier

Ralf Pittelkow har opholdt sig to uger på TV-avisens redaktion, og ud fra sine oplevelser i iagttagelser her beskriver han i rapporten, "TV-avisen set indefra", hvordan en dag på redaktionen tager sig ud. Han beskriver arbejdsgangen, hvem der tager beslutninger på de forskellige niveauer, hvilke faktorer der har indflydelse på, hvordan aftenens TV-avis kommer til at se ud, tidspres, personaleproblemer, samarbejdet mellem de forskellige personalegrupper osv. Herved søger han at dokumentere, at det ikke kun er overordnede overvejelser, der danner grundlag for, hvordan TV-avisen rent faktisk kommer til at se ud, men at udseendet i lige så høj grad bestemmes af en lang række fysiske faktorer og tilfældigheder.

Men alligevel forsøger Ralf Pittelkow i afsnittet, "En god historie", at definere hvilke overordnede kriterier, der ligger til grund for udvælgelsen af nyheder. Han fremhæver fem "dimensioner", som han kalder dem, og disse dimensioner uddybes gennem medarbejdernes udtalelser om deres opfattelse af jobbetts muligheder og forpligtelser.

I rapportens tredje afsnit behandles medarbejdernes syn på deres arbejdsplads, deres arbejdsform, deres indbyrdes forhold, deres forhold til ledelsen og deres syn på TV-avisens ressourcer m.v. for at give et billede af, hvad medarbejderne selv opfatter som årsager til, at TV-avisen ser ud som den gør. Betydningen af forrige afsnits overordnede overvejelser kunne måske bringes i tvivl på grund af nogle medarbejders afsluttende påstand om, at det egentlige styrende princip er tilfældighedernes spil, men Ralf Pittelkow konkluderer dog, at tilfældighederne opererer inden for nogle normer, som er bestemt af de nævnte nyhedsdimensioner.

Rapporten indeholder et godt materiale til undervisning i forhold vedrørende DRs nyheds- og aktualitetsafdeling, indfaldsvinkler til institutionsanalyse og en beskrivelse af samspillet mellem de overordnede programpolitiske overvejelser og de faktiske forhold, og hvad dette samspil betyder for programmernes endelige udseende.

Jørgen Poulsen og Ole Prehn:

Hybridnet, satelitter og fællesantenneanlæg. Økonomiske og kulturelle perspektiver i de lokale tv-net. Forlaget Kommuneinformation, Kbh. 1986, 78 s., 90,- kr.

Ole Prehn: Nærradio og lokal-tv. En ny kommunal opgave, Forlaget Kommuneinformation, Kbh. 1986, 60 s., kr. 80,-.

Jørgen Poulsen: Hybridnettet og erhvervslivet, Forlaget Kommuneinformation, Kbh. 1986, 30 s., kr. 70,-.

Anmeldt af: Jette Buus Gravesen, adjunkt ved Kolding Købmandsskole.

Hybridnet, satelitter og fælles-antenneanlæg er et oplæg til debat om kommunernes rolle i opbygningen af hybridnettet og fællesantenneanlæggene, valg af tv-programmer og takstpolitik, samt kommunens rolle i kulturpolitikken. Samtidig giver bogen en indføring i teknik og perspektiver i det store tv-supermarked, der er på vej. Bogen er derfor også anvendelig i undervisningssammenhænge.

Som oplæg til den lokale debat i kommunerne anføres: Uanset om den enkelte kommune forholder sig aktivt eller passivt til udviklingen, vil dens holdning nødvendigvis få konsekvenser for den fremtidige tv-forsyning i kommunen, fordi det er lokalt, man skal vælge, hvor mange kanaler, man vil have plads til, hvad det skal koste, samt hvilke programmer man vil sende ud i nettet. Medie-/kulturpolitikken må nødvendigvis få en stor vægt i den samlede kommunalpolitiske indsats i de nærmeste år.

Forfatterne indleder med en kort gennemgang af beslutningsprocessen bag hybridnettet - herunder P&T's monopol - samt de forpligtelser,

der følger heraf for kommunerne mht. netplanlægning og kulturpolitik. Herefter følger en god og overskuelig oversigt over udbudssiden: det store tv-supermarked, dets nuværende karakter (hovedvægt på underholdningsområdet) og fremtidsperspektiver i retning af en stadig stærkere internalisering. Det bliver skitseret, hvilke veje man i Danmark kan vælge, når det gælder om at få del i det store udbud af tv-programmer, samt hvad det vil koste. Efterspørgselssiden klarlægges med baggrund i forskellige seerundersøgelser og sammenholdes med hybridnettets markedsgrundlag: Hybridnettet vil i princippet kun blive etableret i områder, hvor ca. 30% af husholdningerne på forhånd tilkendegiver, at de ønsker at tilslutte sig. Forudsætningerne for de eksisterende takstberegninger er endvidere, at tilslutningsgraden i løbet af en overskuelig årrække vil stige til 60%. Konklusionerne er:

- at der allerede i dag er stor interesse for mere tv
- at 50-60% af husstandene betaler 500-1000 kr. årligt for tilslutning til et fællesantenneanlæg.
- at knap 20% af husstandene betaler 2-4000 kr. årligt for video
- at ca. 65% har farve-tv
- at med et voksende udbud af tv/video øges forbruget målt i tid
- at man fortrinsvis foretrækker underholdningsprogrammer
- at der er stor interesse for mere dansk tv
- at det er usikkert, hvor stort markedet for hybridnettets programmer vil være, og at det specielt er usikkert, om det er muligt at nå op på 60% i tilslutningsgrad.

På efterspørgselssiden behandles desuden erhvervslivets interesse i nettet i forbindelse med datakommunikation.

"Bomben" under hybridnettet er modsætningerne mellem:

- Krav om en endelig tilslutningsgrad på 60% for at nettet kan være økonomisk bæredygtigt.

- Lovgivningen vedr. hybridnettet giver mulighed for dispensation til selv at nedtage signaler fra kommunikationssatellitterne.
- Hvis hybridnettet ikke er tilgængeligt overalt i landet meget hurtigt, vil der opstå et betydeligt pres for at lempe adgangen til selv at nedtage signaler, ikke mindst fordi modtagerudstyret stadig falder i pris.
- En mere liberal holdning i nogle af vore nabolande
- Ønsket om at beskytte hybridnettet gennem P&T's monopol
- Vil forbrugerne betale for erhvervslivets datakommunikation, hvis det betyder dyrere tv?

Hybridnettet er altså ikke kun et spørgsmål om økonomiske barrierer, men også politisk sprængstof: Skal Danmarks vej ind i en ny og meget kaotisk mediefremtid styres eller overlades til kræfternes frie spil?

Der er ingen tvivl om, at emnet er både aktuelt og relevant at beskæftige sig med i undervisningen i samfundsfag - evt. i tværfagligt samarbejde med dansk. Mediefremtiden er jo vore elevers fremtid, mediernes rolle i hverdagsliv og som formidlere af de politiske beslutninger og holdninger m.v. er åbenbar, - hvilket altsammen er motiverende faktorer. I samfundsfag (på efg/handel og kontor heder faget erhverv & samfund) koncentrerer undervisningen om 3 hovedområder: det politiske, det sociale og det økonomiske system. Inden for hvert hovedområde vælges et emne, som der arbejdes mere i dybden med. Medieudbud/hybridnet har naturligvis både økonomiske, politiske og sociale aspekter, men det vil nok være mest oplagt at gøre denne problematik til dybdegående emne i det politiske system, fordi det rummer åbenlyse muligheder for at af-

dække ideologiske skillelinjer, at følge det partipolitiske slagsmål lokal- som landspolitisk, samt at tydeliggøre for eleverne, at det er nødvendigt at vælge/tage stilling - og ikke mindst at passivitet også medfører et valg.

Med Hybridnet, satellitter og fællesantenneanlæg er man udstyret med en god og overskuelig grundbog til emnet, skrevet i et tilgængeligt sprog og af passende omfang (70 sider). Desuden har man gode muligheder for at finde illustrerende materiale til emnet, idet aviserne i dagene omkring årsskiftet 1986/87 leverede stribevis af artikler og indlæg til belysning af den mediepolitiske debat om hybridnet, P&T's monopol og private antenneanlæg.

Vil man "dykke ned" i den lokalpolitiske debat og se på, hvordan man i de nære omgivelser har udnyttet de muligheder, der lå i forsøgsvirksomheden med nærradio og lokal-tv i Danmark, samt hvilke mediepolitiske diskussioner, der foregår lokalt, vil man sikkert have glæde af at supplere grundbogsmaterialet med endnu en lille bog (ca. 60 sider) fra samme forlag, nemlig: Ole Prehn: Nærradio og lokal-tv. En ny kommunal opgave. Denne bog giver en kort orientering om:

- erfaringerne fra de 3 års forsøg med nærradio og lokal-tv
- lovgivningen om nærradio og lokal-tv
- de tekniske og økonomiske forudsætninger
- kommunernes opgaver
- de kulturpolitiske perspektiver

Skulle man få lyst til at uddybe, hvilken rolle hybridnettet spiller for erhvervslivet i Danmark - og måske navnlig hvordan der (kan) samarbejdes lokalt mellem virksomheder og kommuner, har man mulighed for at supplere førstnævnte, nemlig: Jørgen Poulsen: Hybridnettet og erhvervslivet.

Her uddybdes:

- erhvervslivets kommunikationsbehov
- anvendelsesmuligheder for den nye informationsteknologi i virksomhederne
- det rent tekniske: Hvad kan hybridnet, bredbånd, lysledere og digitalisering anvendes til

og endelig...

- hvordan kommunerne kan støtte erhvervsudviklingen.

Mulighederne er mangfoldige!

Mike Clarke: Teaching Popular Television, London 1987, Heinemann Educational Books & the British Film Institute, 212 s.

Anmeldt af: Rigmor Bækholm, adjunkt ved Himmelev Gymnasium.

Teaching Popular Television er et bestillingsværk. BFI har bedt mediepædagogen Mike Clarke om at skrive en bog om, hvordan man underviser i TV, henvendt til lærere for de 16-19 årige. Der er derfor ikke tale om videregivelse af en selvstændig forskningsindsats. Bogen har snarere karakter af en kommenteret bibliografi over de senere års britiske massemedieforskning, og som sådan er den et meget nyttigt redskab, både for lærere og forskere.

I den første og største del af bogen gennemgår Clarke de kendte populære TV-genrer i særskilte kapitler: soaps og serier, krimise-

rier, programmer med "selskabslege" og quiz, features og dokumentarprogrammer, nyheder/aktualitet, sitcoms og såkaldt "kvalitets-TV".

I de følgende kapitler behandles udviklingen af Englands TV-struktur (bl.a. historien om Channel Fours tilblivelse), programlægningen, TV-stjernerne, økonomien bag kanalerne og betydningen af teknologiudviklingen.

I økonomiafsnittet gives nogle artige eksempler på, hvordan de private kanaler samler på "duelighedstegn". Dvs. at de skifter med deres kulturelle ansvarlighed ved at sende "kvalitetsprogrammer" i perioden op til fornyelsen af deres koncessioner - eller måske blot påbegynder planlægningen af sådanne for siden at droppe dem, som tilfældet var med ATVs (senere Central TV) planer for en TV-udgave af Sons and Lovers.

Kapitlerne om de forskellige genrer er mættet med en lang række britiske og amerikanske eksempler, som bliver brugt til at sammenstykke en overordnet karakterik af genren. Samtidig henvises der meget kortfattet til forskellige forskeres analyser. Resultatet bliver noget flimrende, men der er dog afsnit, som giver god indsigt, specielt kapitel 7 om sitcoms og stereotyper. Især begrebet "stereotype" bruges spændende. Clarke hævder f.eks. at sitcoms er de programmer, hvor sorte og bøsser er mest synlige, og at selvom de ofte fremstilles som stereotyper, så bliver de problemstillinger, der er knyttet til disse grupper, dog rejst og dermed gjort tilgængelige for samtale, diskussion og undervisning. I den forbindelse slår han også et slag for receptionsanalysen.

Hvert kapitel afsluttes med et særligt afsnit med "undervisningsstrategier", dvs. forslag til hvordan man kan arbejde i klassen med en bestemt TV-genre. Generelt er det et problem, at der ikke er blevet plads til at gengive udfoldede enkeltanalyser af genrerne. Efter min mening ville det give læseren